

Restrukturyzacja przedsiębiorstw w III kwartale 2021 roku

Analiza i interpretacja postępowań restrukturyzacyjnych

Szanowni Państwo

Niniejszy raport jest piątą z kolei edycją analizy zjawisk zachodzących w obszarze restrukturyzacji przedsiębiorstw. Śledzenie wyników i trendów jakie dotyczą tej dziedziny życia gospodarczego jest informacją uzupełniającą dla analizy kondycji finansowej przedsiębiorstw, ale przyczynia się również do oceny skuteczności wprowadzanych rozwiązań prawnych oraz efektywności prowadzonych postępowań restrukturyzacyjnych. Jest to również ważna informacja dla przedsiębiorców, którzy mogą w przyszłości być zmuszeni do skorzystania z tej formy ratowania swoich firm, tym bardziej iż analizując gromadzone dane nie tylko przedstawiamy statystyczny ich wynik, ale analizujemy go uwzględniając naszą wiedzę ekonomiczną. W ten sposób przeprowadzane analizy dają lepszą podstawę do opracowania skuteczniejszych planów restrukturyzacyjnych jak również strategii planowanych postępowań.

Wydanie tego raportu zbiega się z terminem wprowadzenia istotnych zmian w prawie restrukturyzacyjnym. Ustawodawca po wielu latach prób stworzenia rejestru w którym mogły by być rejestrowane wszystkie sprawy restrukturyzacyjne i upadłościowe, zdecydował się wprowadzić system, który nie tylko będzie pełnił oczekiwaną funkcję rejestru, ale ma doprowadzić do przyspieszenia i zwiększenia transparentności postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Zgodnie bowiem z nowelizacją ustawy o krajowym rejestrze zadłużonych, która wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2021, całość nowych postępowań prawa insolwencyjnego ma być prowadzona on-line. O ile zamysł ten się powiedzie, będzie to faktycznie rewolucja w świecie restrukturyzacji i upadłości. Na moment wydawania tego raportu nie sposób jednak zweryfikować na ile system Krajowego Rejestru Dłużników jest w pełni gotowy do obsługi postępowań. Trzymamy kciuki, za powodzenie tego projektu.

Dane po III kwartale 2021 wskazują, na pewną stabilizację w zakresie ilości nowo otwieranych postępowań restrukturyzacyjnych. Stosunkowo dobre wskaźniki finansowe, sprzyjają pewnej stabilizacji. Nie obserwujemy jednak zasadniczego spadku nowo otwieranych spraw, co oznacza że duża ilość przedsiębiorstw nie była w stanie samodzielnie poradzić sobie z pogorszeniem odnotowywanym w poprzednich kwartałach. W branży restrukturyzacyjnej jak i w instytucjach finansowych, panuje jednak pogląd że przyszły rok będzie dużo trudniejszy dla przedsiębiorców. Wzrastające koszty funkcjonowania (presja płacowa pracowników, bardzo wysoki wzrost kosztów energii i gazu, inflacja), możliwe dalsze mniejsze lub większe ograniczenia pandemiczne oraz wchodzące zmiany w systemie podatkowym, które dla większości przedsiębiorców związane są ze wzrostem obciążeń, prawdopodobnie doprowadzą do istotnego wzrostu niewypłacalności. Do tego dochodzi wzrost kosztów finansowania związany ze wzrostem stóp procentowych jak również konieczność spłaty przez część przedsiębiorców zaciągniętych zobowiązań covidowych (ARP, PFR). Sądzimy zatem że koniec 2021 roku będzie nieco spokojniejszy, jednakże pierwsze dwa kwartały (a zapewne i kolejne) roku 2022 będą zapewne obfitowały w kolejne wzrosty na rynku niewypłacalności.

Mariusz Grajda

Spis treści

Sytuacja ekonomiczna i gospodarcza przedsiębiorców w III kwartale 2021 roku	4
Analiza otwartych postępowań restrukturyzacyjnych w III kwartale 2021 roku	5
- Struktura terytorialna otwieranych postępowań	7
- Rodzaje otwartych postępowań	10
- Struktura branżowa firm decydujących się na otwarcie postępowania	12
- Charakterystyka firm otwierających postępowania	16
- Uprozczone postępowanie o zatwierdzenie układu	17
Analiza umorzonych i zatwierdzonych postępowań w III kwartale 2021	19
- Ilość umorzonych postępowań restrukturyzacyjnych	19
- Czas trwania postępowań restrukturyzacyjnych	20
- Analiza zatwierdzanych układów w postępowaniach restrukturyzacyjnych	21
Dlaczego Instytucje Finansowe „nie lubią” postępowań restrukturyzacyjnych?	25
Autorzy raportu	29

Sytuacja ekonomiczna i gospodarcza przedsiębiorców w III kwartale 2021 roku.

Analiza danych ekonomicznych za III kwartał 2021 roku jest trudnym zadaniem. Mieliśmy bowiem do czynienia z całym szeregiem sprzecznych ze sobą zjawisk. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw spadło z 6362 do 6351 tysięcy osób, jednak w tym samym czasie ilość zarejestrowanych bezrobotnych również spadła z 993,4 do 934,7 tys. Przeciętne nominalne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 8,7% w stosunku do III kwartału roku 2020, jednak widać wyraźnie, że ten wzrost jest coraz wolniejszy. W stosunku do II kwartału roku 2021 wyniósł on zaledwie 0,6%.

Liczba rejestracji przedsiębiorstw w III kwartale wyniosła 85 198, wobec 87 360 w analogicznym okresie roku 2020, co oznacza spadek o 2,5%. Wyraźnie spadła liczba rejestracji firm w branży handlowej (12%), naprawy pojazdów (12%), zakwaterowaniu i gastronomii (11,2%), budownictwie (4,5%) i przemyśle (4%). Wzrosła natomiast ilość rejestracji przedsiębiorstw w branży informacji i komunikacji (28,3%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (4,3%).

Wstępne dane dotyczące produktu krajowego brutto wskazują na wzrost w ujęciu realnym o 5,3% w stosunku do III kwartału 2020 oraz o 2,1% w stosunku do II kwartału 2021. To całkiem niezły wynik, jednak cała uwaga ekonomistów i komentatorów gospodarczych zaczyna się skupiać na rosnącej inflacji. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych pod koniec III kwartału 2021 były aż o 5,9% wyższe niż rok wcześniej, a wyraźny trend wzrostowy jest widoczny już od początku tego roku. Inflacja, choć odnosi się głównie do wzrostu cen konsumpcyjnych, daje się we znaki również przedsiębiorcom. Niespodziewanie rosnące koszty produkcji nie zawsze można natychmiastowo zrekompensować poprzez podwyżki cen dla odbiorców, tymczasem to właśnie kategorie kosztów istotnych dla procesów produkcyjnych znajdują się wśród najszybciej rosnących. Bardzo dynamicznie rosną ceny

surowców służących do produkcji żywności. Według danych GUS zarówno pszenica jak i żyto podrożały aż o 36,9%, bydło o 26,6%, a mleko o 12,7%. Nieco niższy, ale również zauważalny jest wzrost cen energii elektrycznej (o 5,8%).

Narodowy Bank Polski dość długo unikał podejmowania działań przeciwdziałających inflacji uważając, że ma ona charakter przejściowy. Ostatnio jednak to nastawienie zaczyna się zmieniać. Aktywność NBP i rządu w zakresie polityki monetarnej powinna być bardzo uważnie obserwowana przez specjalistów od prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego. Jeżeli bowiem nie da się uniknąć załamania koniunktury, będzie to miało konsekwencje w lawinowym przyroście ilości przedsiębiorstw zagrożonych niewypłacalnością.

Dobre informacje przynosi raport GUS dotyczący wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych w okresie styczeń – wrzesień 2021 roku. Przychody ogółem przedsiębiorstw były wyższe o 21,1% niż w tym samym okresie roku 2020 a koszty ich uzyskania wzrosły o 18%. Wskaźnik poziomu kosztów poprawił się z 95,4% w roku 2020 do 93% w 2021. Zysk netto wykazało 80,9% przedsiębiorstw w porównaniu z 77,7% rok temu. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw były wyższe o 8,5% niż rok temu, a wzrost ten był nieznacznie wyższy niż zeszłoroczny spadek, który wyniósł 7,2%.

Według danych BIK, w porównaniu z wrześniem 2020, we wrześniu 2021 ilość kredytów udzielanych mikroprzedsiębiorcom wzrosła o 15,9% w ujęciu ilościowym i o 21,5% w ujęciu wartościowym. Banki przyznawały przedsiębiorcom więcej kredytów w rachunku bieżącym (+31%), kredytów obrotowych (+16%), mniej natomiast przyznano kredytów inwestycyjnych (-23,8%). W ujęciu wartościowym zanotowano natomiast wzrosty we wszystkich

kategoriach kredytów – inwestycyjnych o 30,2%, obrotowych o 18% oraz w rachunku bieżącym o 12,2%.

Według danych BIG InfoMonitor SA sytuacja przedsiębiorstw we wrześniu 2021 była zróżnicowana – 12% miało obroty wyższe niż przed pandemią, 32% przywróciło poziom sprzedaży, a 31% miało się gorzej niż przed pandemią. Spośród wszystkich sektorów polskiej gospodarki największe zaległości wobec dostawców i instytucji finansowych miała branża handlowa – wynosiły one 8,4 mld złotych. Poprawia się natomiast sytuacja branży noclegowej (1,05 mld długów) i turystycznej (108 mln.)

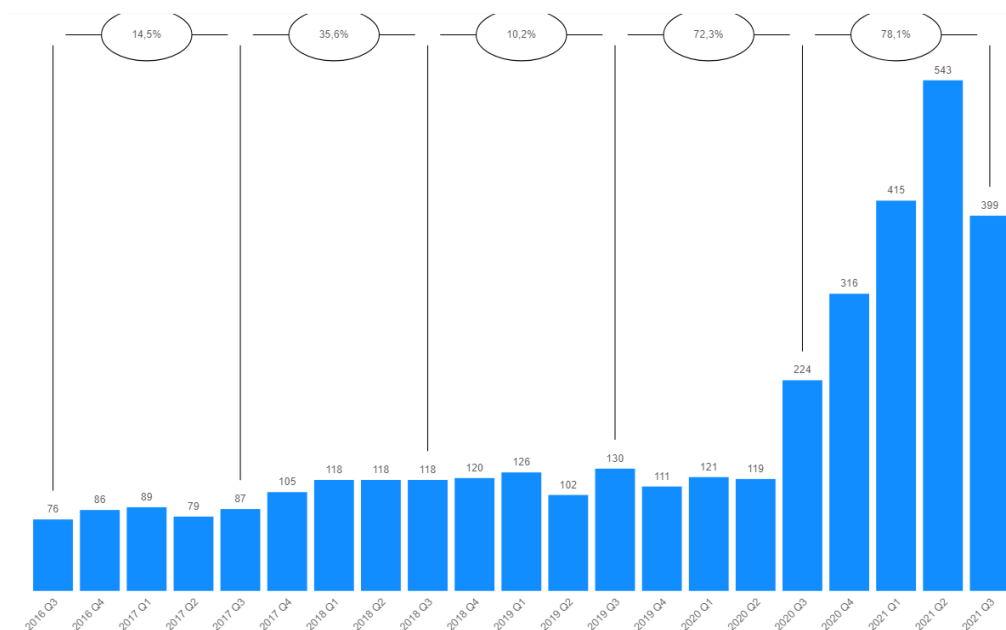
Dane dotyczące postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych mogą wskazywać na to, że najgorsza faza kryzysu jest już za nami. Najwyższe wskaźniki zanotowano w II kwartale 2021 roku. Obecnie, mimo kolejnej fali epidemii, rząd unika wprowadzania radykalnych obostrzeń, co może oznaczać że sytuacja przedsiębiorców nadal będzie się stopniowo poprawiać. We-

dług danych Centralnego Ośrodka Informacji Gospodarczej wyraźnie spada ilość postępowań upadłościowych. W III kwartale 2021 było ich zaledwie 92 wobec 100 w II kwartale i 142 w III kwartale 2020. Nie oznacza to jednak, że sytuacja przedsiębiorców radykalnie się poprawiła. Przedsiębiorcy zagrożeni niewypłacalnością zaczęli bowiem coraz częściej zamiast upadłości wybierać postępowania restrukturyzacyjne. Szczególnie interesującym wskaźnikiem staje się więc suma ilości postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych. W III kwartale 2021 roku wyniosła ona 511 i była nieznacznie niższa niż w rekordowym, II kwartale 2021 (569 postępowań). Jednak w stosunku do III kwartału 2020 roku, kiedy było zaledwie 374 postępowań upadłościowych i układowych, wzrost wyniósł aż 36,6%.

Ilość otwartych postępowań restrukturyzacyjnych w spadła o 26,5% (z 543 w II kwartale do 399 w III kwartale 2021 roku). Jednak w stosunku do III kwartału roku 2020 cały czas obserwujemy wzrost o 78,1%.

Analiza otwartych postępowań restrukturyzacyjnych w III kwartale 2021 roku.

Ilość otwartych postępowań restrukturyzacyjnych wg. kwartałów.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Publikując poprzednie wydanie naszego raportu prognozowaliśmy spadek ilości otwieranych postępowań restrukturyzacyjnych w III kwartale 2021 roku. Co prawda nieznacznie nie doszacowaliśmy ilości tych postępowań, ale udało nam się właściwie przewidzieć tendencję. Po spadku dynamiki wzrostu, jaki był widoczny w II kwartale, w kolejnym pojawił się już spadek w liczbach bezwzględnych.

Ogółem, w trzecim kwartale 2021 roku otwarto 399 postępowań restrukturyzacyjnych. Jest to spadek o 26,5% w stosunku do drugiego kwartału oraz wzrost o 78,1% w porównaniu do trzeciego kwartału 2020 roku. Bez wątpienia spadek ten jest konsekwencją wiosennego poluzowania obostrzeń epidemicznych. Szczególnie mocno dotknięte przez kryzys przedsiębiorstwa z branży hotelowej, gastronomicznej i handlowej mają za sobą udany sezon letni. Utrzymujący się wysoki popyt oraz spadek natężenia konkurencji doprowadziły do polepszenia kondycji finansowej tych firm, którym udało się pozostać na rynku. Z kolei bardzo wysoki wzrost w stosunku do analogicznego okresu roku 2020 świadczy o tym, że kryzys związany z pandemią cały czas jest daleki od zakończenia. Po czterech kwartałach intensywnych wzrostów, mamy za sobą dopiero pierwszy kwartał, w którym zanotowaliśmy spadek ilości postępowań restrukturyzacyjnych.

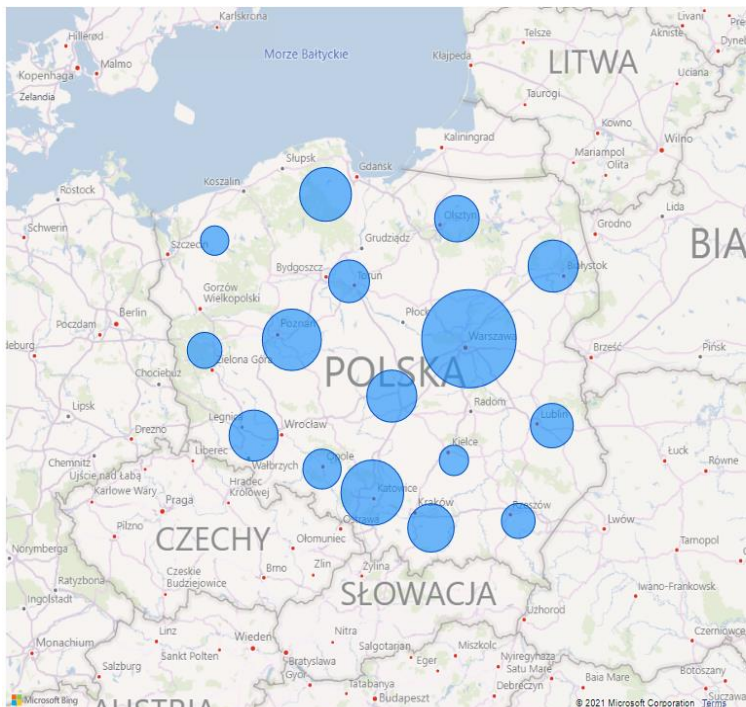
Obecnie obowiązujące ograniczenia pandemiczne mają już charakter symboliczny, w dodatku często nie są konsekwentnie egzekwowane. Mimo kolejnej fali zachorowań rząd sygnalizuje też, że niechętnie będzie wprowadzał nowe. Wszystko wskazuje więc na to, że statystyki dotyczące niewypłacalności przedsiębiorstw w coraz mniejszym stopniu będą kształtowane przez czynniki związane z epidemią, a w coraz większym przez koniunkturę gospodarczą.

W czwartym kwartale spodziewamy się niewielkiego wzrostu ilości otwieranych postępowań. Będzie ono spowodowane zakończeniem obowiązywania przepisów dotyczących uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Co prawda w miejsce UPR zmienione przepisy pozwalają na

otwarcie na podobnych zasadach postępowania o zatwierdzenie układu (PZU), ale fakt ograniczenia możliwości otwierania takich postępowań dla podmiotów które w terminie ostatnich 10 lat miały już umorzone postępowania restrukturyzacyjne będzie częściowo wpływał na obniżenie ilości otwieranych postępowań. Szacujemy że w IV kwartale 2021 roku zostanie otwartych około 450 postępowań restrukturyzacyjnych.

Struktura terytorialna otwieranych postępowań.

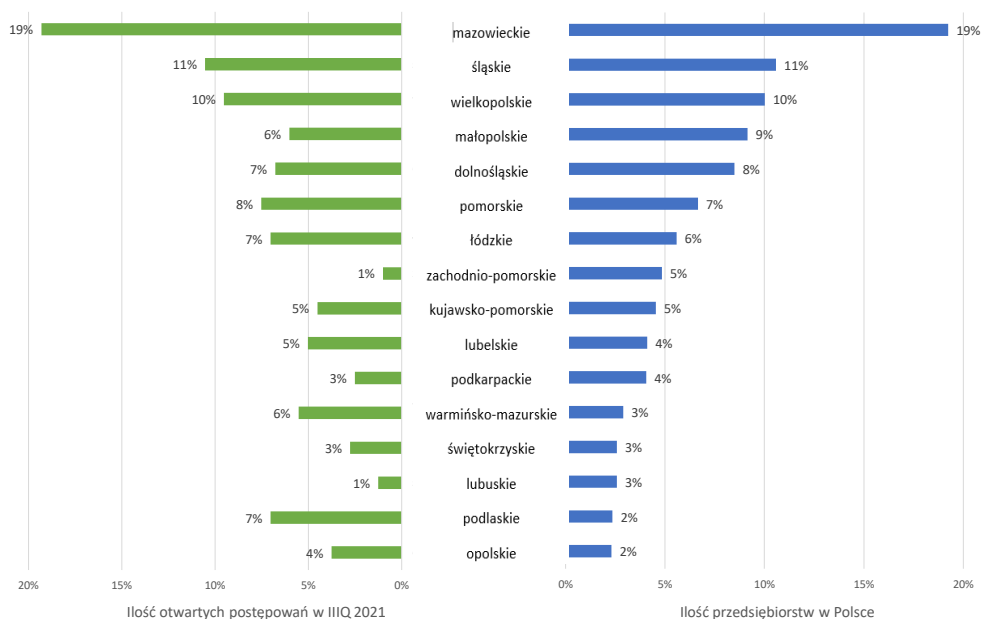
Struktura terytorialna otwieranych postępowań.

województwo	ilość otwartych postępowań
10 mazowieckie	77
11 śląskie	42
12 wielkopolskie	38
13 pomorskie	30
14 łódzkie	28
15 podlaskie	28
16 dolnośląskie	27
17 małopolskie	24
18 warmińsko-mazurskie	22
19 lubelskie	20
20 kujawsko-pomorskie	18
21 opolskie	15
22 lubuskie	11
23 podkarpackie	10
24 świętokrzyskie	5
25 zachodniopomorskie	4
Suma	399

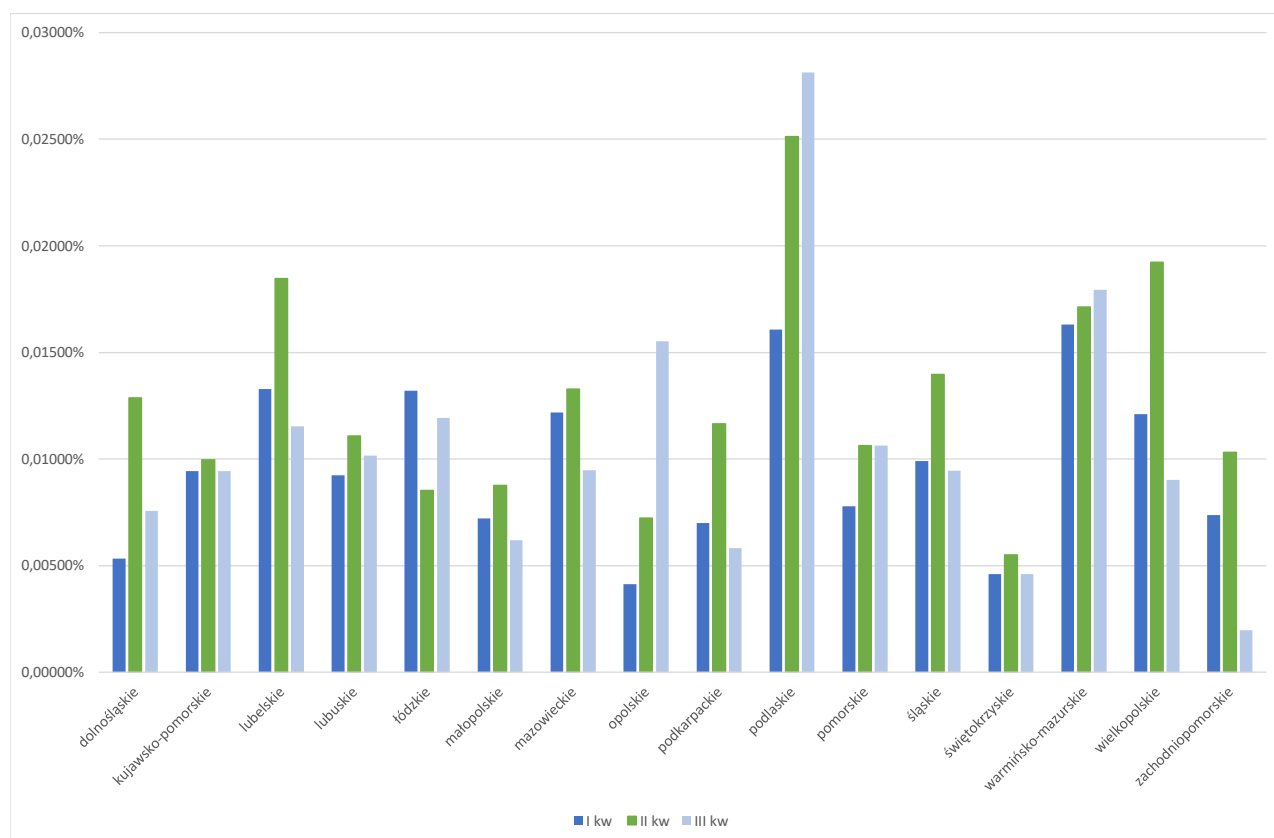
Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Porównanie ilości otwartych postępowań i ilości przedsiębiorstw wg województw w III kwartale 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r., oraz dane z GUS podmioty deklarujące prowadzenie działalności stan w dniu 30.09.2021 r.

Porównanie ilości otwartych postępowań i ilości przedsiębiorstw wg województw w III kwartale 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r., oraz dane z GUS podmioty deklarujące prowadzenie działalności stan w dniu 30.09.2021 r.

Zdecydowanie największa ilość postępowań restrukturyzacyjnych jest otwierana w regionach najlepiej rozwiniętych gospodarczo. Przoduje województwo mazowieckie (19% postępowań), kolejne miejsca zajmują województwa śląskie (11%), wielkopolskie (10%), pomorskie (8%) oraz dolnośląskie, łódzkie i podlaskie (po 7%).

Nieco inne wyniki uzyskamy, gdy odniesiemy ilość otwieranych postępowań restrukturyzacyjnych do ilości przedsiębiorstw zarejestrowanych w danych województwach. Wtedy zdecydowanym liderem zostanie województwo podlaskie, gdzie prawie 0,03% zarejestrowanych firm otworzyło postępowania restrukturyzacyjne. Drugie miejsce zajmuje województwo warmińsko-mazurskie (ok. 0,019%), a trzecie – opolskie (ok. 0,016%).

Szczególnie wysoką dynamikę wzrostu ilości postępowań restrukturyzacyjnych za-

obserwowano w województwie opolskim. Wzrost w porównaniu z pierwszym kwartałem 2021 roku wyniósł ponad 200%.

Z kolei najmniej postępowań restrukturyzacyjnych w stosunku do liczby zarejestrowanych firm otwarto w województwach zachodniopomorskim i świętokrzyskim.

Jednym z czynników wpływających na ilość otwieranych postępowań w poszczególnych województwach jest występująca na ich terenie struktura branżowa przedsiębiorstw. Obszary w których większy udział mają branże o większym ryzyku niewypłacalności, z reguły przodują w statystyce otwieranych postępowań. Poniższa tabela przedstawia zestawienie województw z zaznaczeniem udziału procentowego branż, których przedstawiciele najczęściej otwierali postępowania w III kwartale 2021.

Województwo	Stosunek ilości otwartych postępowań do ilości zarejestrowanych firm (%)	Branża, której przedstawiciele mają największy udział w otwartych postępowaniach w III kwartale 2021*
Podlaskie	0,028%	Rolnictwo (78%)
Warmińsko-mazurskie	0,018%	Rolnictwo (50%)
Opolskie	0,015%	Rolnictwo (47%)
Łódzkie	0,012%	Rolnictwo (39%)
Lubelskie	0,011%	Rolnictwo (45%)
Lubuskie	0,010%	Handel hurtowy i detaliczny (36%) i Rolnictwo (36%)
Pomorskie	0,010%	Przetwórstwo przemysłowe (31%)
Śląskie	0,009%	Handel hurtowy i detaliczny (29%)
Mazowieckie	0,009%	Rolnictwo (23%)
Kujawsko-pomorskie	0,009%	Rolnictwo (28%)
Wielkopolskie	0,009%	Rolnictwo (35%)
Dolnośląskie	0,007%	Rolnictwo (30%)
Małopolskie	0,006%	Handel hurtowy i detaliczny (25%)
Podkarpackie	0,006%	Przetwórstwo przemysłowe (40%)
Świętokrzyskie	0,004%	Przetwórstwo przemysłowe (40%)
Zachodniopomorskie	0,002%	Budownictwo (50%)

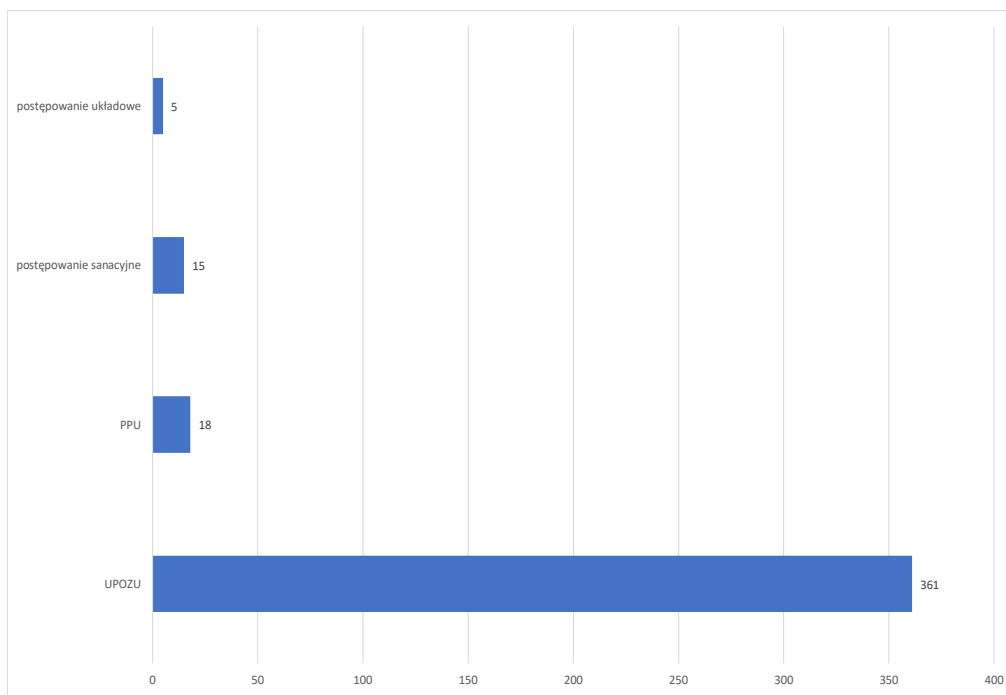
* Dane procentowe podane w nawiasach oznaczają stosunek otwartych postępowań przez przedsiębiorców z danej branży do ogólnej ilości postępowań otwartych na terenie województwa.

Prezentowane dane ilustrują lokalne mini-kryzysy występujące na obszarze poszczególnych województw. Na przykład w województwie podkarpackim aż 40% otwartych postępowań w III kwartale 2021 obejmowało przedsiębiorstwa działające w branży przetwórstwa przemysłowego. Tymczasem przedsiębiorstwa przetwórcze nie mają w tym województwie większego udziału w strukturze branżowej niż w pozostałej części kraju (udział ten stanowi 10,3%, tak jak uśredniony wynik dla pozostałej części

kraju). Występuje tam natomiast największe rozdrobnienie gospodarstw rolnych w kraju. Być może dlatego w województwie podkarpackim dominującą branżą w zakresie zgłaszanych niewypłacalności nie jest rolnictwo.

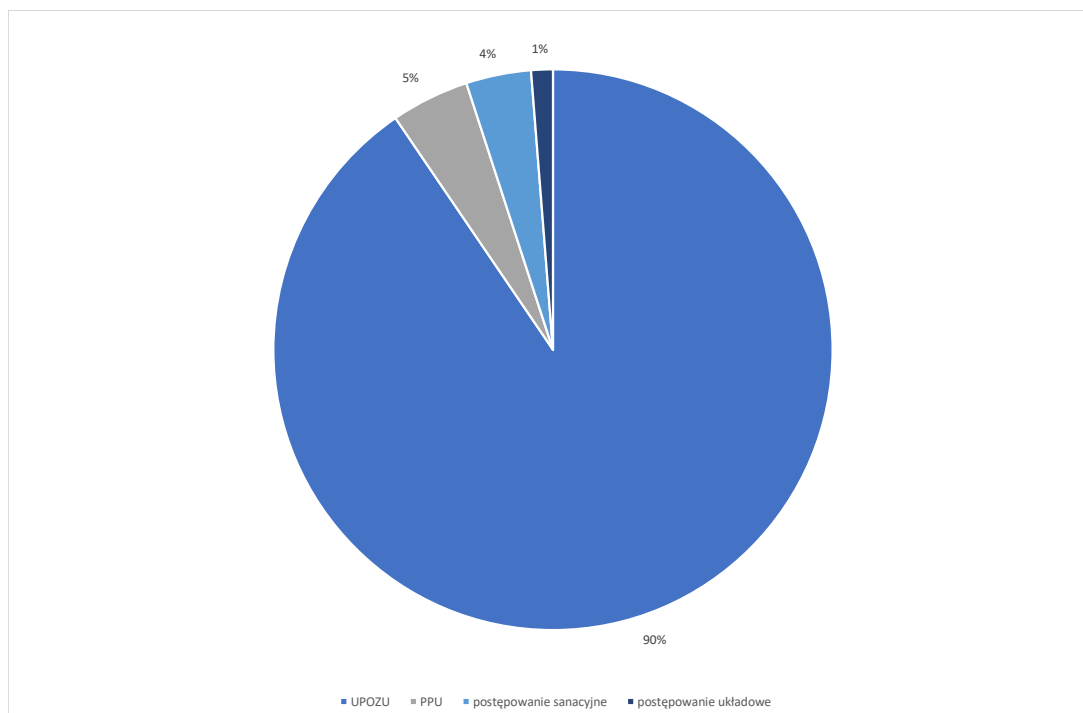
Rodzaje otwartych postępowań.

Ilość otwartych postępowań restrukturyzacyjnych w III kwartale 2021 roku wg rodzajów.

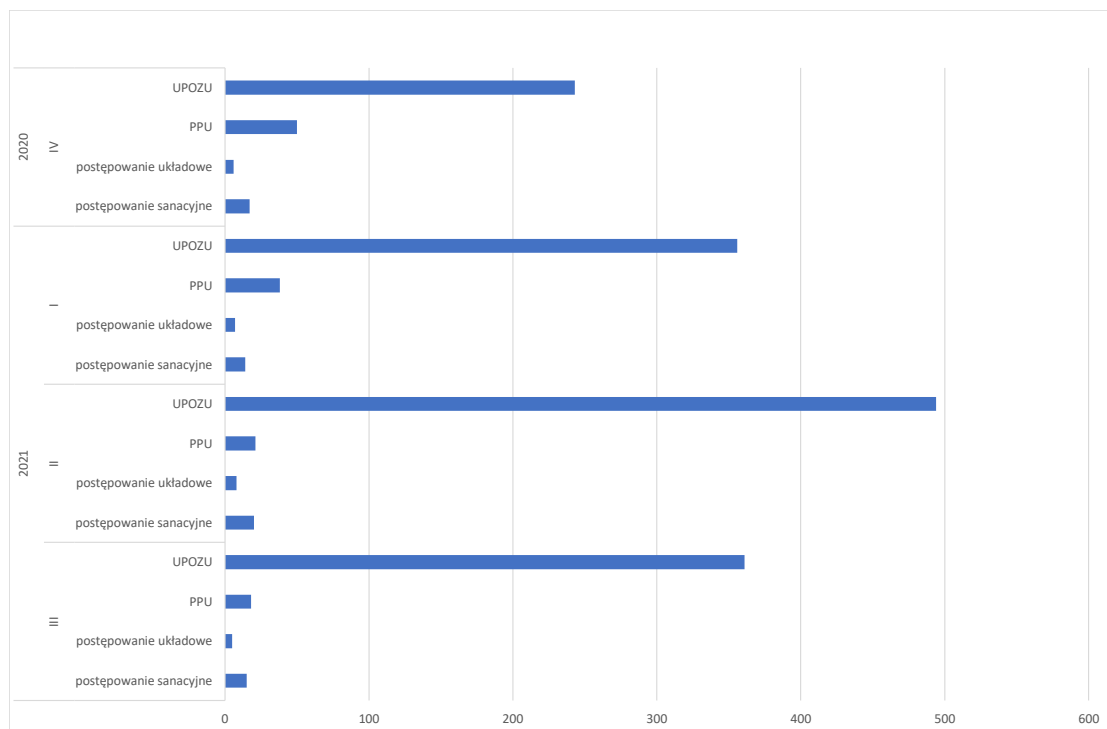
Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Udział % w podziale na rodzaje otwartych postępowań w III kwartale 2021 roku.

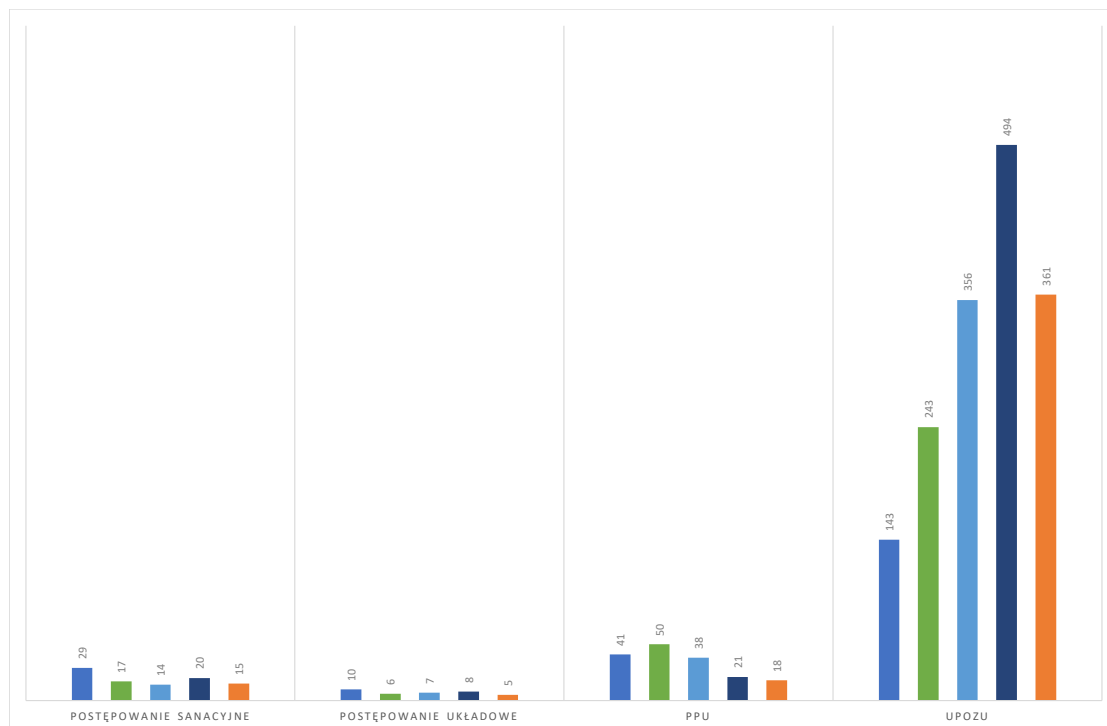
Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Liczba otwartych postępowań w IV kwartale 2020 r. oraz I, II i III kwartale 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Otwarte postępowania w III i IV kw. 2020 r. oraz I, II i III kw. 2021r w podziale na rodzaje.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

W III kwartale 2021 roku aż 90,4% przedsiębiorców otwierających postępowanie restrukturyzacyjne zdecydowało się na uproszczone postępowanie o zatwierdzenie układu. Przyspieszone postępowanie układowe wybrało 5% przedsiębiorców, postępowanie sanacyjne - 4%, a postępowanie układowe 1%.

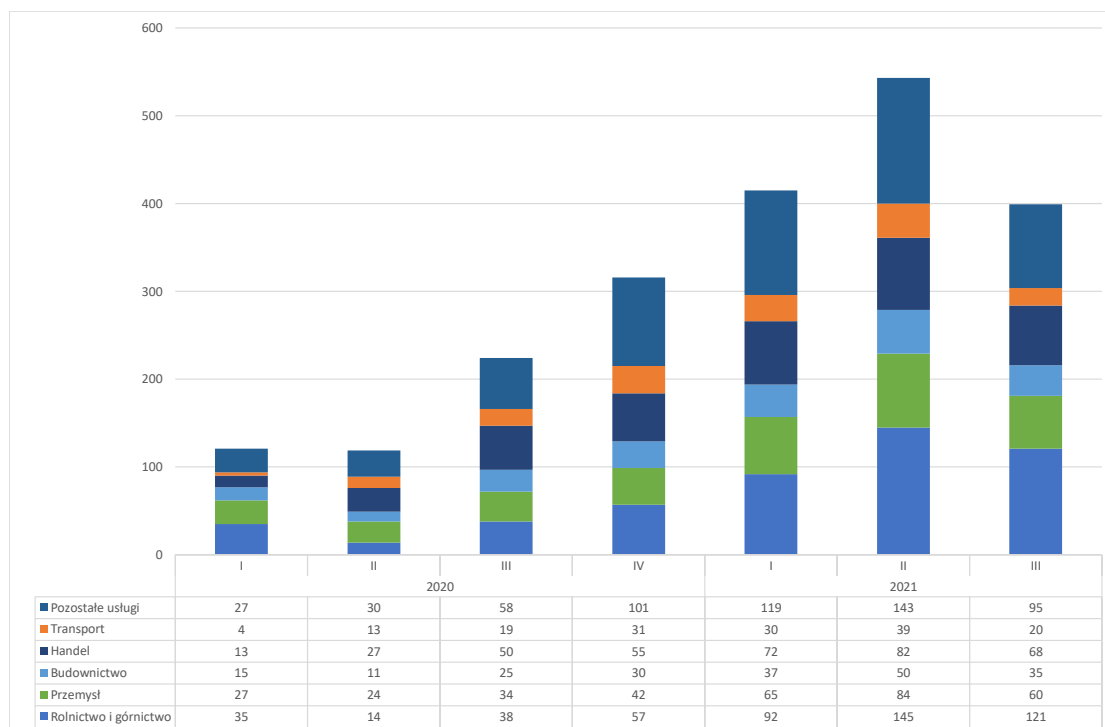
Wyraźnie więc widać absolutną dominację uproszczonego postępowania o zatwierdzenie układu w całej strukturze postępowań restrukturyzacyjnych. Zarówno w III jak i w IV kwartale 2021 roku ten rodzaj postępowania wybrało prawie 91% przedsiębiorców.

Jednak z uwagi na zmiany w przepisach restrukturyzacyjnych, które wchodzi w życie

z dniem 1 grudnia 2021, możemy się spodziewać iż począwszy od I kwartału 2022 udział postępowań o zatwierdzenie układu (które w jakimś sensie zastąpią uproszczone postępowania restrukturyzacyjne) będzie nieco mniejszy. Przewidujemy natomiast sukcesywny wzrost zainteresowania przyspieszonym postępowaniem restrukturyzacyjnym, które z racji dłuższego okresu trwania będzie umożliwiało uzyskanie lepszych efektów restrukturyzacyjnych. Oczywiście, dominującą pozycją w przyszłym kwartale będzie jeszcze uproszczone postępowania restrukturyzacyjne.

Struktura branżowa firm decydujących się na otwarcie postępowania.

Liczba otwartych postępowań w 2020 i I, II i III kw. 2021 w podziale na branże.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

W III kwartale 2021 roku wśród 399 przedsiębiorstw objętych postępowaniami restrukturyzacyjnymi znalazło się 121 podmiotów o PKD 01-03, czyli zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybołówstwem. Oznacza to, że aż 30,3% wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych dotyczyło gospodarstw rolnych. Jest to wyraźny sygnał, że model szybkiego rozwoju intensywnego rolnictwa w oparciu o kredyty i dotacje może nie odpowiadać wymaganiom współczesnego rynku. Źródłem problemów może być również niestabilna sytuacja związana z chorobą ASF, nieadekwatne ceny skupu produktów rolnych, rosnące koszty energii oraz coraz bardziej uciążliwa polityka regulacyjna.

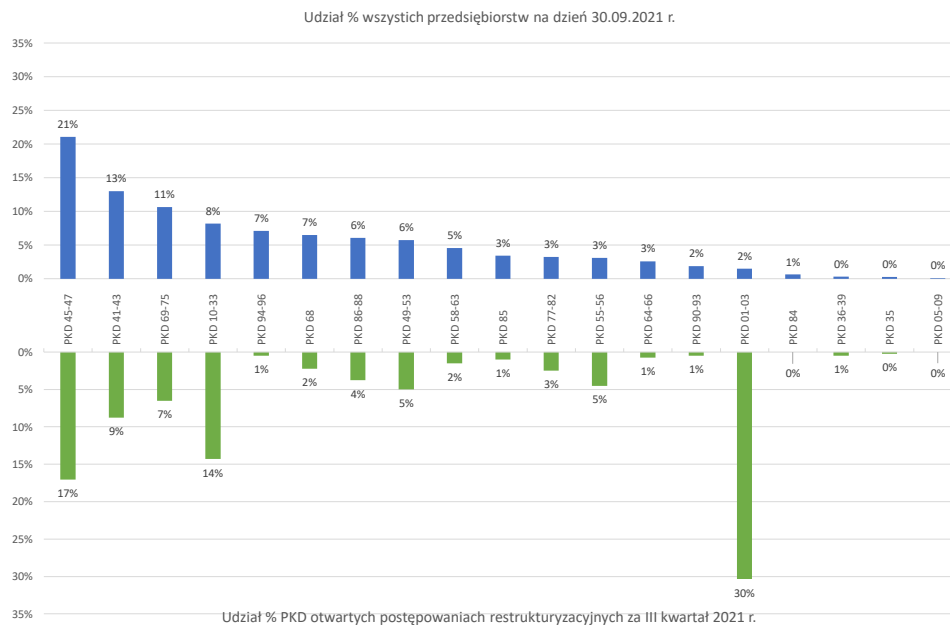
Sektor określany na potrzeby niniejszego opracowania jako „pozostałe usługi” stanowi drugą co do wielkości grupę przedsiębiorstw objętych postępowaniami restrukturyzacyjnymi. Obejmuje on przedsiębiorstwa o kodach PKD od 64 do 96. Są to firmy prowadzące działalność profesjonalną, naukową i techniczną, działalność związaną z rynkiem nieruchomości, opieką zdrowotną, edukacją oraz pozostałą działalnością usługową. Ta grupa przedsiębiorstw zajmuje drugie miejsce w zestawieniu, jednak uwagę zwraca bardzo dynamiczny spadek (-33,6%) ilości tych przedsiębiorstw w porównaniu z II kwartałem.

Trzecią grupą podmiotów otwierających postępowania restrukturyzacyjne są firmy handlowe. Było ich 68 - o 17% mniej niż w II kwartale. O 28,6% spadła ilość restrukturyzowanych firm przemysłowych. W III kwartale było ich 60 – o 24 mniej niż kwartał wcześniej. O 30% spadła ilość restrukturyzowanych firm budowlanych a o 49% firm transportowych.

Całkowita liczba otwieranych postępowań restrukturyzacyjnych spadła w stosunku do poprzedniego kwartału o 26,5%. Odnosząc wyniki poszczególnych branż do średniej można stwierdzić że znacząco poprawiła się sytuacja firm transportowych i usługowych. Nieznacznie poprawiła się sytuacja firm budowlanych i przemysłowych a kłopoty mają cały czas firmy handlowe oraz gospodarstwa rolne.

Analizując dane szczegółowe należy zwrócić uwagę na wysoki udział firm zajmujących się hurtowym i detalicznym handlem oraz naprawą pojazdów mechanicznych. Stanowią one aż 17% wszystkich firm objętych restrukturyzacją. Branża motoryzacyjna ma cały czas wyraźne kłopoty, 13 % ogółu stanowiły natomiast firmy z branży przetwórstwa przemysłowego, 9% to firmy budowlane, 7% prowadzące działalność profesjonalną, naukową i techniczną a 5% przedsiębiorstwa z branży transportu i gospodarki magazynowej oraz zajmujące się działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

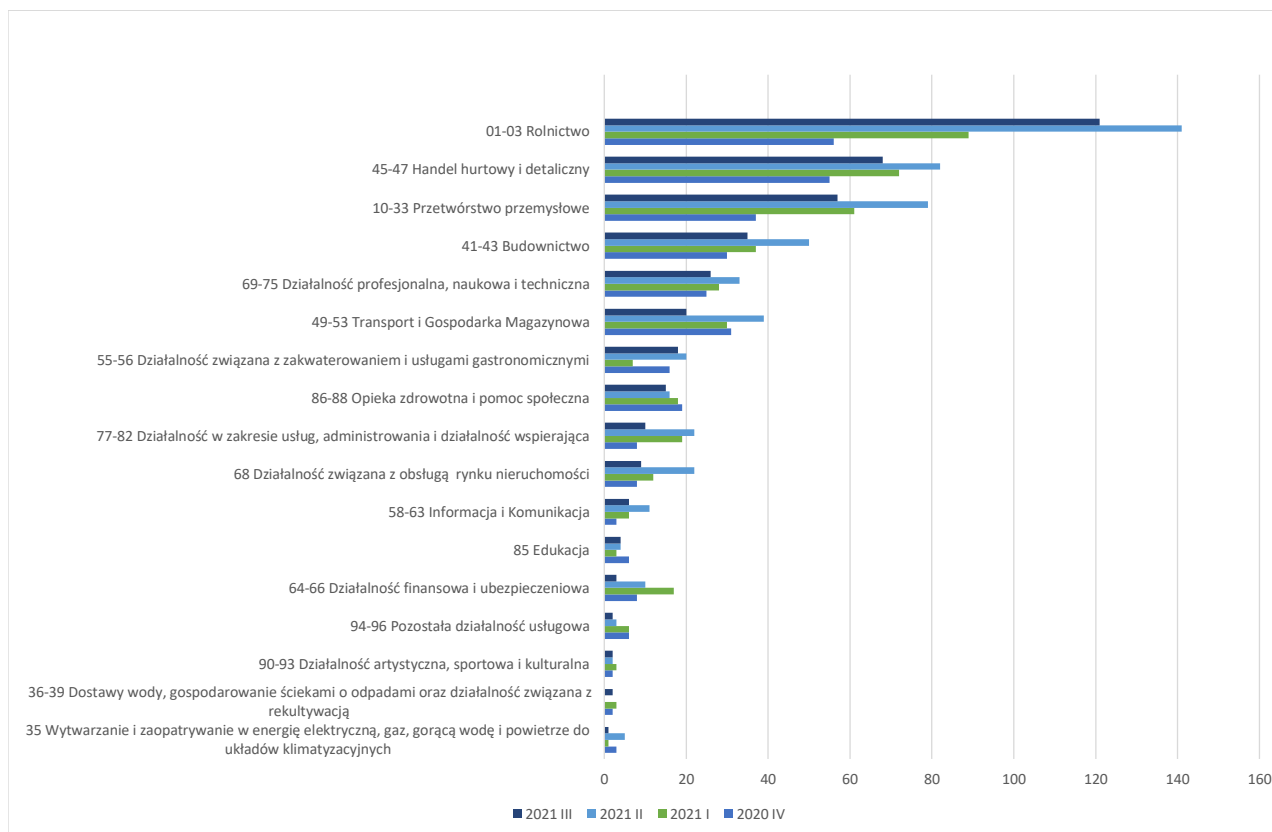
Porównanie otwartych postępowań do ilości przedsiębiorstw w podziale na PKD w III kwartale 2021 roku.

- PKD 45-47** Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- PKD 41-43** Budownictwo
- PKD 69-75** Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- PKD 10-33** Przetwórstwo Przemysłowe
- PKD 94-96** Pozostała działalność usługowa
- PKD 68** Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- PKD 86-88** Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- PKD 49-53** Transport i Gospodarka Magazynowa
- PKD 58-63** Informacja i Komunikacja
- PKD 85** Edukacja
- PKD 77-82** Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- PKD 55-56** Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- PKD 64-66** Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- PKD 90-93** Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- PKD 1-3** Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- PKD 83-84** Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- PKD 36-39** Dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- PKD 35** Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- PKD 5-9** Górnictwo i wydobywanie

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r., oraz dane z GUS podmioty deklarujące prowadzenie działalności stan w dniu 30.09.2021 r.

Struktura branżowa podmiotów otwierających postępowania restrukturyzacyjne IV kw. 2020 roku, I, II i III kw. 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Gospodarstwa rolne to zaledwie 2% przedsiębiorstw zarejestrowanych w bazie PKD. Mimo tego stanowią one aż 30% ogółu podmiotów, które zdecydowały się na otwarcie postępowań restrukturyzacyjnych. W III kwartale 2021 roku po raz pierwszy przedsiębiorstwa rolne przodują w naszym zestawieniu jeśli weźmiemy pod uwagę liczby bezwzględne. Może to świadczyć o poważnym i pogłębiającym się kryzysie branży rolnej.

Przetwórstwo przemysłowe to 8% wszystkich firm zarejestrowanych w PKD. Jednocześnie stanowią one 14% restrukturyzowanych przedsiębiorstw. W poprzednim kwartale było ich 15%. To niewielki spadek, jednak znacznie lepiej wygląda on w liczbach bezwzględnych (z 82 do 68). W przypadku tej branży nie możemy już więc mówić o pogłębianiu się kryzysu.

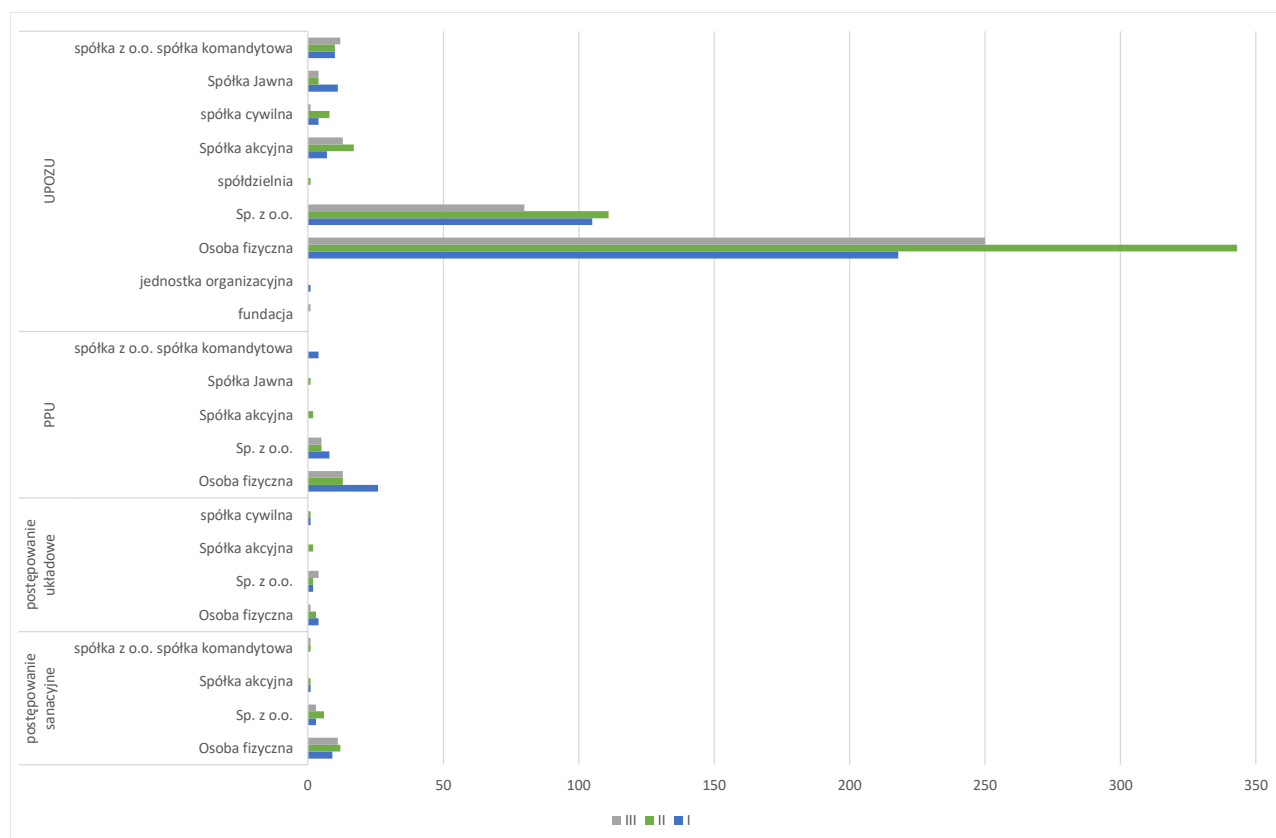
Działalność związana z zakwaterowaniem

i usługami gastronomicznymi to 3% firm w bazie PKD i 5% firm restrukturyzowanych. Ilość firm z tego sektora wśród firm restrukturyzowanych relatywnie wzrosła (z 3 do 5%), jednak jednocześnie spadła ilość postępowań w liczbach bezwzględnych. Świadczy to o tym, że branża gastronomiczno-hotelowa podnosi się z kryzysu, jednak dzieje się to w znacznie wolniejszym tempie niż w przypadku innych sektorów. Ilość restrukturyzowanych przedsiębiorstw spadła w przypadku wszystkich analizowanych branż. Szczególnie wysokie spadki zanotowano w branży finansowej i ubezpieczeniowej (o 70%), w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (o 59%), w działalności w zakresie usług administrowania (o 55%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 49%) i w budownictwie (o 30%). Niewielkie spadki ilości otwieranych postępowań zanotowały branże gastronomiczno

-hotelarska (10%) oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (6%).

Charakterystyka firm otwierających postępowania.

Ilość postępowań w podziale na formę prawną Dłużników porównując I, II i III kwartał 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

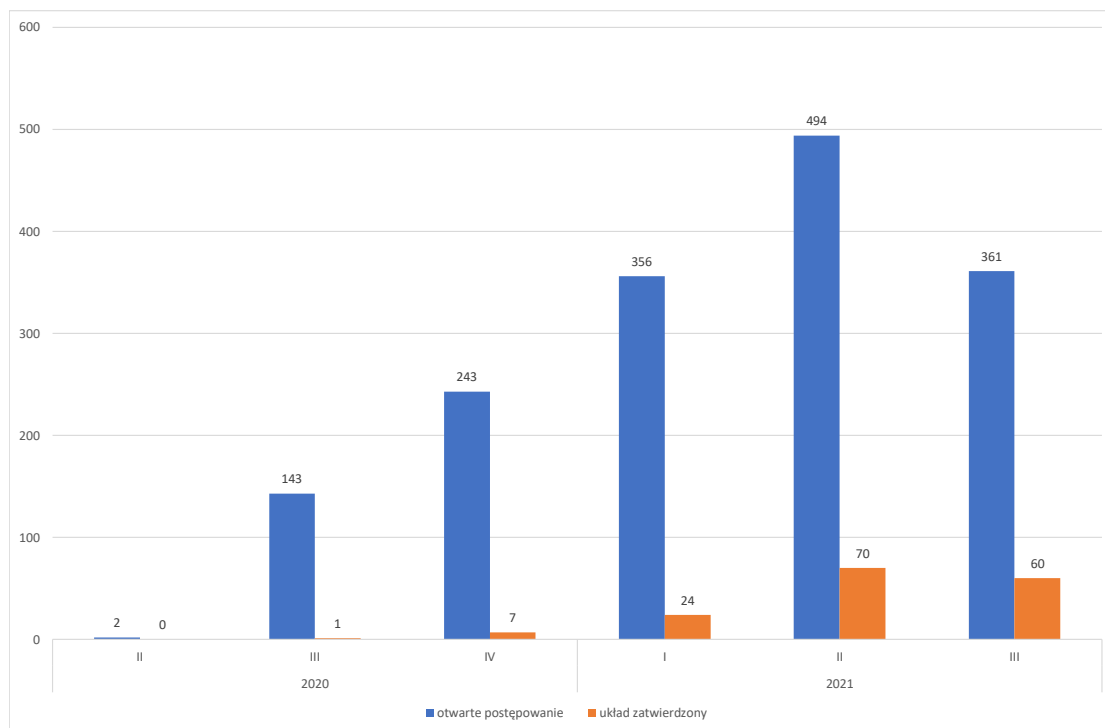
Podział podmiotów otwierających postępowania restrukturyzacyjne na formy prawne wyraźnie ujawnia zdecydowaną dominację osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Są one najliczniejszą grupą przedsiębiorców w przypadku wszystkich rodzajów postępowań. W przypadku uproszczonego postępowania o zatwierdzenie układu ilość osób fizycznych otwierających postępowanie restrukturyzacyjne spadła w III kwartale o 27%, z 343 do 250. Z kolei ilość postępowań otwieranych przez spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w poprzednich kwartałach podlegała niewielkim zmianom. Tym razem spadek wyniósł aż 27%, podobnie jak w przypadku osób fizycznych.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku spółek kapitałowych cały czas obowiązuje „pandemiczny” przepis wstrzymujący bieg terminu na złożenie wniosku o upadłość lub o restrukturyzację. Najprawdopodobniej wpływa on na zmniejszenie ilości otwieranych postępowań restrukturyzacyjnych.

Uprozczone postępowanie o zatwierdzenie układu.

Efektywność uproszczonego postępowania o zatwierdzenie układu.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Efektywność uproszczonego postępowania o zatwierdzenie układu mierzona ilością zatwierdzonych układów w stosunku do otwartych postępowań cały czas jest bardzo niska. Jednak już od sześciu kwartałów obserwujemy konsekwentny wzrost tego wskaźnika.

Na potrzeby naszego opracowania przyjęliśmy metodologię porównującą ilość zatwierdzonych postępowań w danym kwartale w stosunku do ilości otwartych postępowań w poprzednim kwartale.

Wynosił on odpowiednio:

- w III kwartale 2020 - 4,8%;
- w IV kwartale 2020 – 8,61%;
- w I kwartale 2021 - 10,08%;
- w II kwartale 2021 – 12,15%.

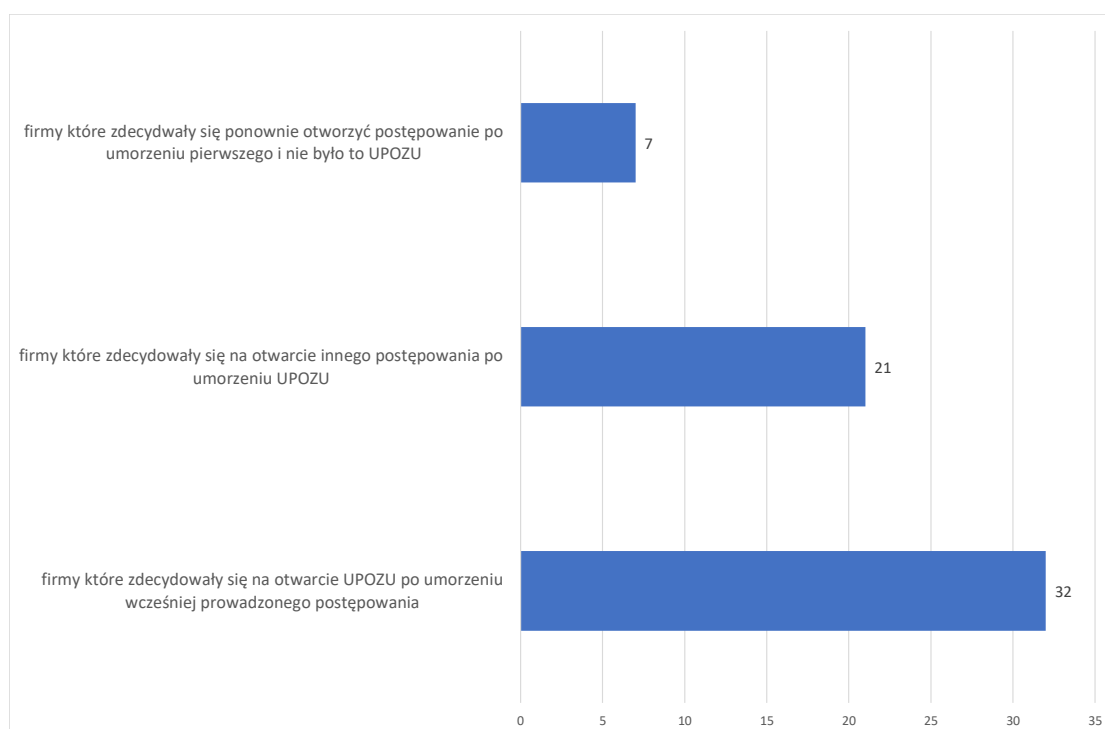
Pojawiają się też na rynku raporty sporządzane przez podmioty branżowe, wskazu-

jące na wysoką efektywność tego postępowania. Bazują one jednakże na innej nieco metodyce, w ramach której do wyliczenia wskaźnika efektywności uwzględniane są wszystkie sprawy, w których skierowano wniosek do sądu o zatwierdzenie układu w wyniku przeprowadzonego głosowania wierzycieli nad propozycjami układowymi. Trudno jednak prognozować w jaki sposób zostaną one rozpatrzone. Z jednej strony nie odnotowujemy istotnego wzrostu ilości wniosków rozpatrzonych negatywnie, a z drugiej strony dochodzą do nas informacje wskazujące iż istotna ich część posiada znaczące braki formalne, uniemożliwiające ich rozpatrzenie. Ponieważ ochrona przed egzekucyjną jest aktywna do czasu rozpatrzenia przez sąd wniosku a w konsekwencji uprawnienia ewentualnych postanowień o zatwierdzeniu układu bądź umorzeniu postępowania, nie sposób wykluczyć iż dla pewnej grupy dłużników, fakt złożenia

wniosku o zatwierdzenie układu jest jedynie formą wydłużenia ochrony przedegzekucyjnej. W takiej sytuacji w konsekwencji zostały by one rozpatrzone negatywnie. Rzeczywisty zatem wskaźnik efektywności będzie można rozpoznać, dopiero po rozpatrzeniu większej ilości wniosków. Fakt zwiększającego się wskaźnika efektywno-

ści zastosowanego w naszej metodologii, może wskazywać na to że w ostateczności efektywność tego rodzaju postanowień będzie wyższa niż pozostałych. Na dzień dzisiejszy trudno jednak przewidzieć jaka będzie efektywność wykonania takich układów.

Ilość przedsiębiorców, którzy ponownie zdecydowali się otworzyć postępowanie restrukturyzacyjne.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

W III kwartale 2021 ilość firm, która po umorzeniu UPR zdecydowała się na otwarcie kolejnego postępowania restrukturyzacyjnego wzrosła aż o 420% w porównaniu z II kwartałem. Z kolei ilość firm, które otworzyły UPR po umorzeniu innego postępowania wzrosła o 23%.

Rosnąca ilość przedsiębiorców, którzy zdecydowali się ponownie otworzyć postępowanie restrukturyzacyjne może być efektem kilku zjawisk.

Po pierwsze, UPR mimo tego że było łatwym sposobem na uzyskanie ochrony przed wierzycielami, w znacznym stopniu nie spełniło pokładanych w nim nadziei.

Najlepszym potwierdzeniem tego faktu jest jego stosunkowo niska skuteczność. UPR, niestety, często nie było traktowane poważnie ani przez dłużników ani przez wierzycieli. Dłużnicy bezpodstawnie liczyli na to, że czteromiesięczny okres ochrony pozwoli na cudowne uzdrowienie sytuacji w przedsiębiorstwie, wierzyciele z kolei, nie mając innego wyjścia, godzili się poczekać 4 miesiące z działaniami windykacyjnymi ale nie wierzyli w możliwość wypracowania korzystnych porozumień.

Po drugie, dłużnicy mają coraz większą świadomość przysługujących im środków prawnych. Mając doświadczenie związane

z pierwszą procedurą restrukturyzacyjną, chętnie decydują się na kolejną, przedłużając swoje szanse na uratowanie przedsiębiorstwa.

Postępowania restrukturyzacyjne z założenia powinny być narzędziem umożliwiającym osiągnięcie porozumienia pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem, a nie narzędziem umożliwiającym unikanie spłaty zobowiązań. Dlatego otwieranie kolejnych postępowań restrukturyzacyjnych przez dłużnika może być objawem jego złych intencji. Jednak z drugiej strony, należy pozytywnie oceniać rosnącą świadomość dotyczącą obowiązujących przepisów prawnych

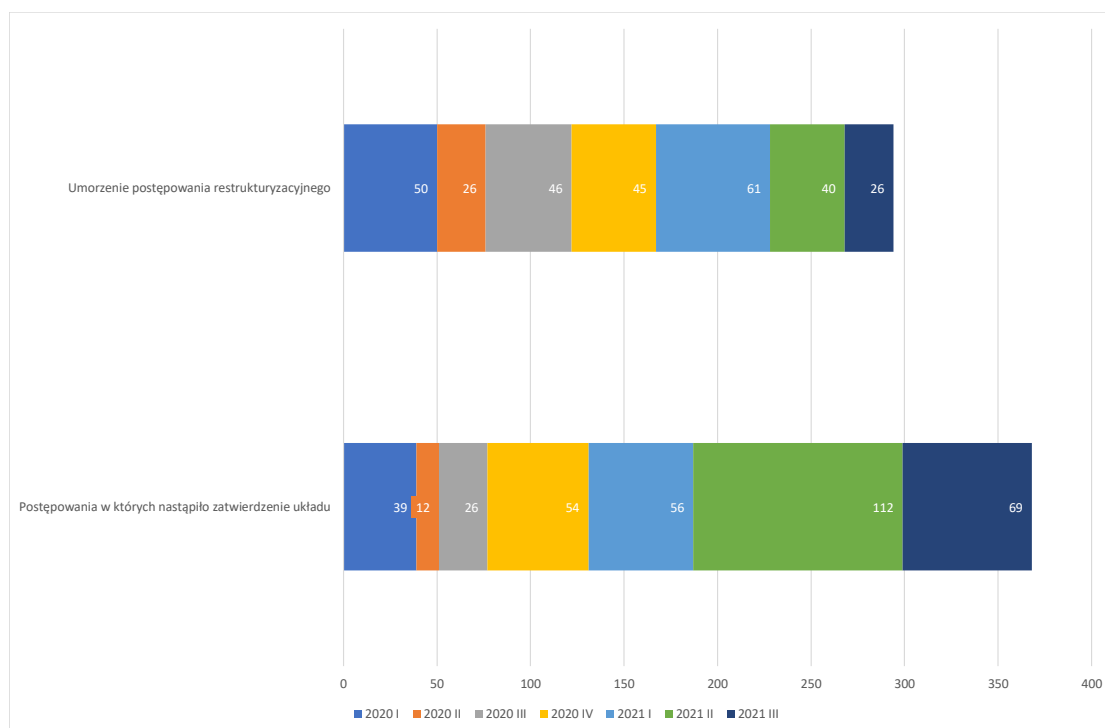
wśród dłużników.

Podobny pogląd wyraził ustawodawca, zawierając w znowelizowanych przepisach ustawy zapis uniemożliwiający dokonanie obwieszczenia o otwarciu przyspieszonego postępowania o zatwierdzenie układu (po modyfikacji wchodzącej w życie 1.12.2021 postępowanie to zastąpi UPR) w sytuacji w której w stosunku do dłużnika zostało w okresie ostatnich 10 lat umorzone postępowanie restrukturyzacyjne, chyba że umorzenie to nastąpiło za zgodą rady wierzycieli.

Analiza umorzonych i zatwierdzonych postępowań w III kwartale 2021.

Ilość umorzonych postępowań restrukturyzacyjnych.

Porównanie ilości umorzonych postępowań do postępowań w których doszło do zatwierdzenia układu w 2020 r oraz w I, II i III kw. 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

W trzecim kwartale 2021 roku 69 postępowań zakończyło się zatwierdzeniem układu, a 26 zakończyło się umorzeniem. Oznacza to, że zatwierdzono 72,6% zakończonych postępowań w których sąd podejmował decyzję. W poprzednich kwartałach ten wskaźnik kształtował się następująco:

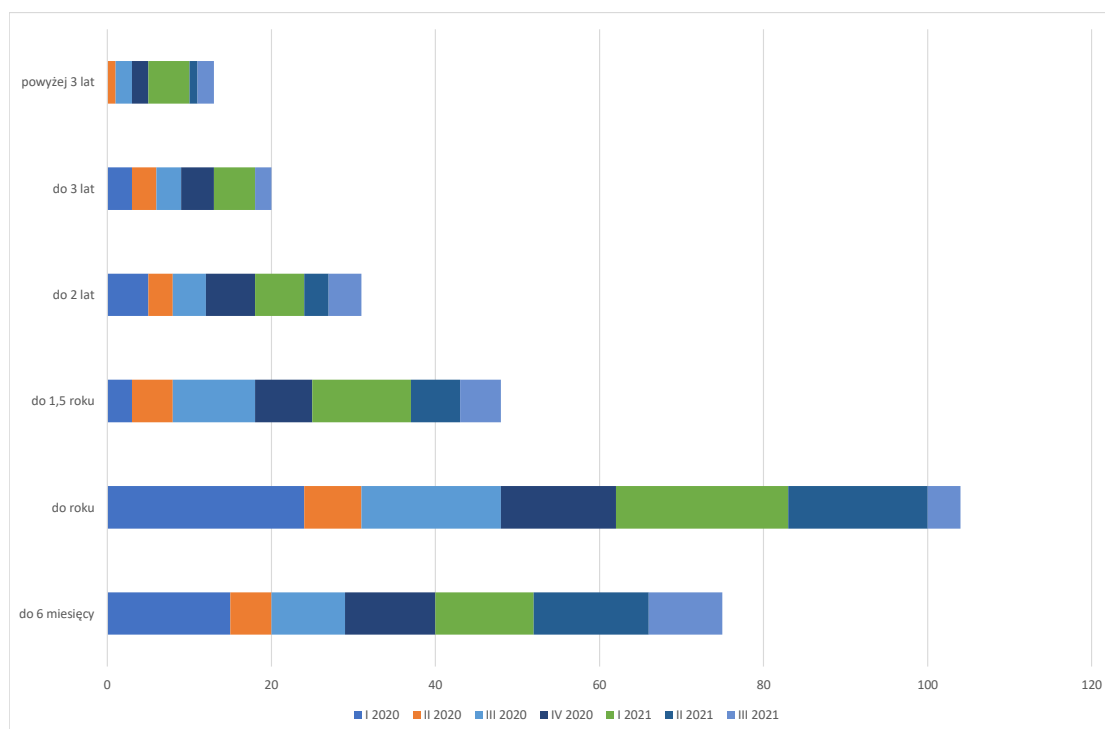
- 36,1% w III kwartale 2020;
- 54,5% w IV kwartale 2020;
- 47,9% w I kwartale 2021;
- 73,7% w II kwartale 2021.

W stosunku do II kwartału 2021 mamy więc nieznaczny spadek udziału postępowań za-

kończonych zatwierdzeniem układu. Z kolei w porównaniu z analogicznym okresem roku 2020 udział ten wzrósł aż dwukrotnie. W statystyce tej jednak nie uwzględnia się UPR-ów które nie zakończyły się skierowaniem wniosku do sądu o zatwierdzenie układu bądź jego umorzenie. Nie jest dokładnie znana liczba takich spraw, ponieważ zgodnie z przepisami nie ma obowiązku obwieszczać umorzenia UPR.

Czas trwania postępowań restrukturyzacyjnych.

Czas trwania postępowań umorzonych w 2020 roku i I, II i III kw. 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

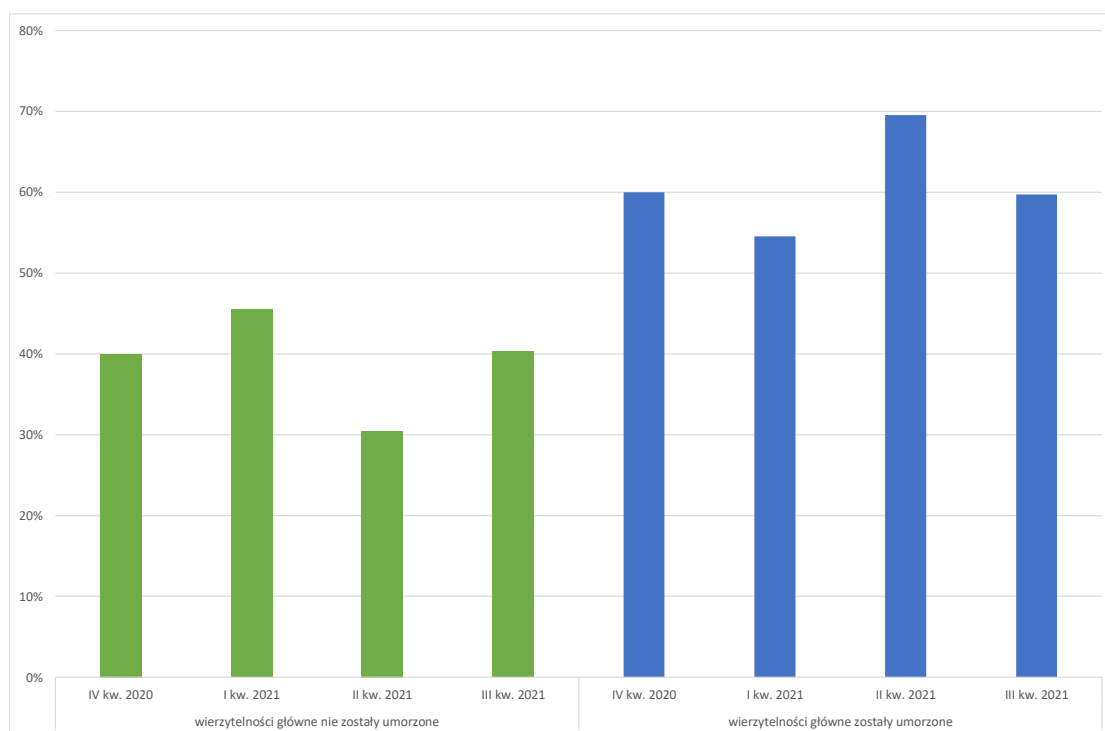
Postępowania restrukturyzacyjne mają co do zasady na celu uniknięcie upadłości i uratowanie przedsiębiorstwa poprzez zawarcie układu z wierzycielami. Sytuacje w których nie dochodzi do zawarcia układu oddziałują negatywnie na uczestników postępowania oraz na całość rynku. Oznaczają bowiem, iż pomimo wysiłków wkładanych w próbę ratowania przedsiębiorstwa, nie przyniosły one oczekiwanych efektów. Czas ten zatem został stracony, a sytuacja przedsiębiorstwa nie daje podstaw do zawarcia układu. W związku z tym, należało by oczekiwać iż okres w którym będzie można zdiagnozować że działania podejmowane w celu ratowania przedsiębiorstwa nie mają szans na sukces, będzie jak najkrótszy. Ogółem w III kwartale 2021 roku umorzo-

nych zostało 26 postępowań. Aż 9 z nich, a więc 34,6%, umorzonych zostało po okresie krótszym niż 6 miesięcy, 4 postępowania umorzono po okresie dłuższym niż 6 i krótszym niż 12 miesięcy, a 5 postępowań po okresie dłuższym niż 12 i krótszym niż 18 miesięcy. Zasadniczo, okres w jakim umarzane są postępowania ulega skróceniu, co jest zrozumiałe z racji rosnącego udziału UPR-ów w tej statystyce.

Nadal, jednak negatywnym wskazaniem powyższej statystyki pozostaje fakt iż nadal pojawiają się postępowania, w których okres od dnia otwarcia do dnia umorzenia dłuższy jest niż 12 miesięcy, nie mówiąc już o sytuacjach w których okres ten jest dłuższy niż 24 miesiące.

Analiza zatwierdzanych układów w postępowaniach restrukturyzacyjnych.

Ilość postępowań w których doszło do zatwierdzenia układu w podziale na umorzenie wierzytelności głównej.

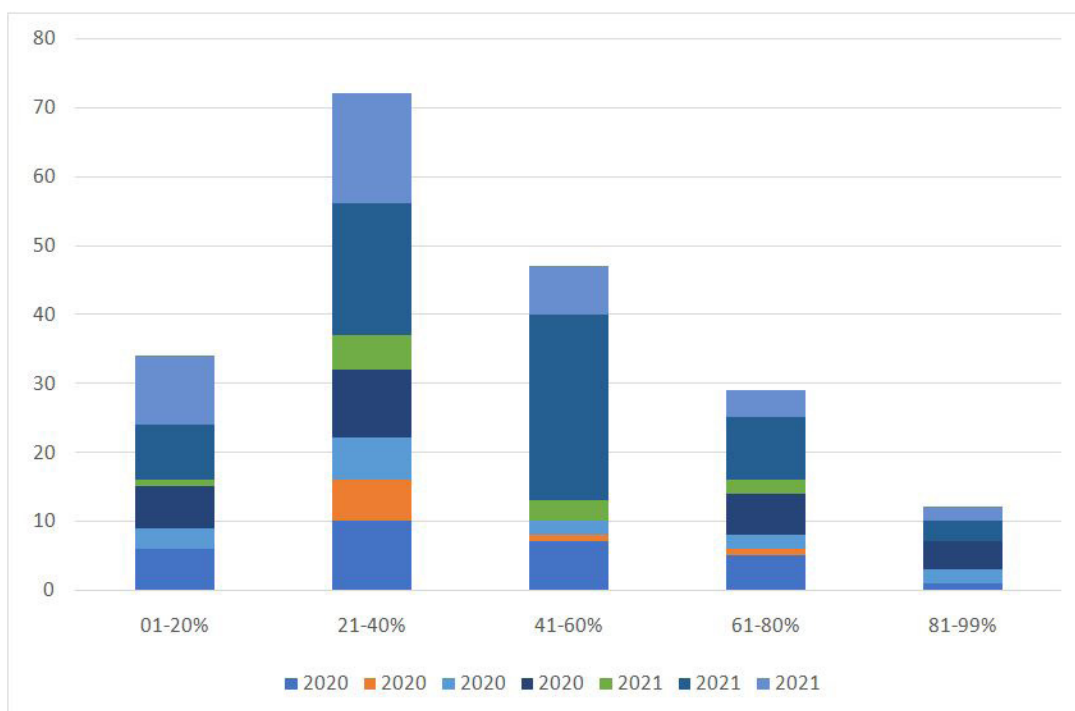

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

W III kwartale 2021 roku w 60% postępowań, w których wydano postanowienie o zatwierdzeniu układu doszło do częściowego umorzenia wierzytelności głównych. Jest to spadek o 10 punktów procentowych w porównaniu z poprzednim kwartałem, ale wzrost o 20 punktów procentowych w porównaniu do analogicznego okresu roku 2020. Mimo spadku w ostatnim kwartale powyższy wykres wyraźnie pokazuje wzrostowy trend tego wskaźnika.

W przekroju ostatnich dwóch lat wierzyciele byli coraz bardziej skłonni do częściowego umarzania wierzytelności głównych. Niewykluczone, że okres pandemii skłonił ich do przyjmowania bardziej elastycznej postawy negocjacyjnej. Obecnie bardzo istotne wydaje się pytanie, czy ten trend będzie kontynuowany, czy też ulegnie odwróceniu.

Ilość postępowań w których doszło do zatwierdzenia układu w podziale na % umorzenia wierzytelności głównej w podziale na kwartały roku 2020 oraz I, II, III kw. 2021 roku.

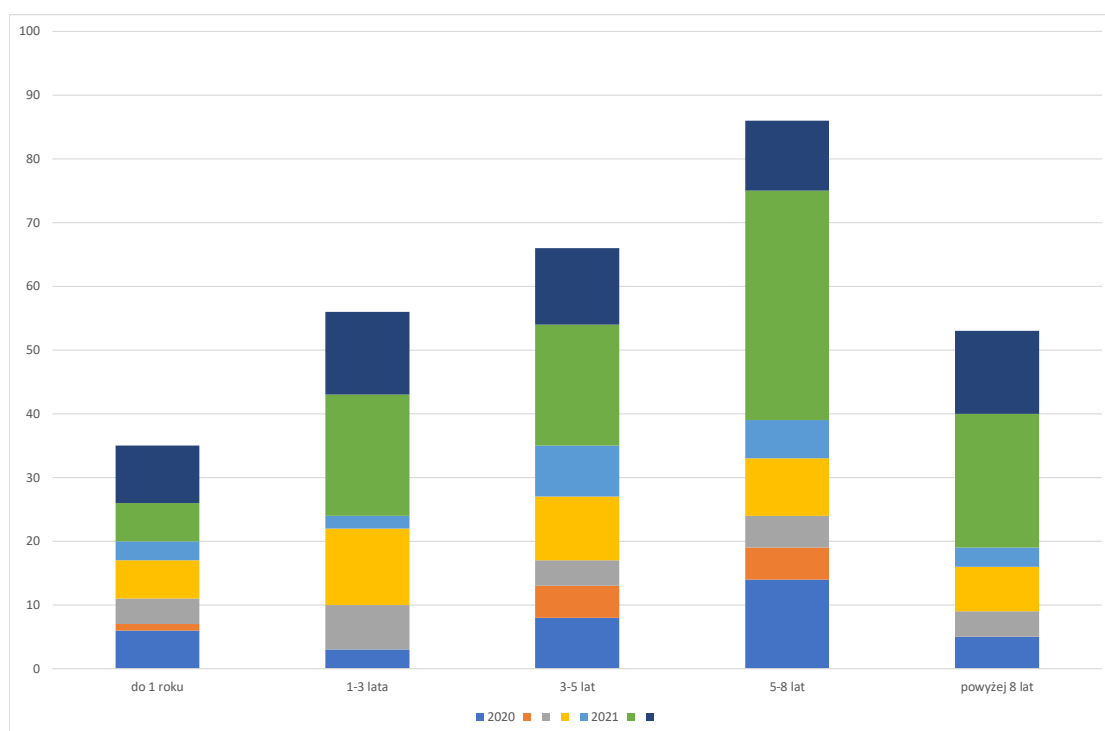

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

W III kwartale 2021 roku w 39 postępowań doszło do częściowego umorzenia wierzytelności głównej co stanowi ponad 56% wszystkich zatwierdzonych układów. Jest to porównywalny wynik do poprzedniego kwartału w którym umorzenie wierzytelności głównej objęło prawie 59% zatwierdzonych układów. Statystyka ta wskazuje iż w większości postępowań istnieje konieczność stosowania częściowego umorzenia wierzytelności głównych co może być powodowane z jednej strony zaawansowanym stanem niewypłacalności dłużników jak i nisko efektywnym planem naprawy, w ramach którego przedsiębiorstwo ma trudności z wypracowaniem nadwyżki finansowej umożliwiającej spłatę

całości długu. Z drugiej strony wskazania tej analizy dokumentują przychylność i zrozumienie wierzycieli, którzy wolą umorzyć część swoich należności, w zamian za możliwość dalszej współpracy bądź w obawie o ściągalność całości zadłużenia. W III kwartale 2021 w 10 przypadkach (25,6%) wartość umorzenia znajdowała się w przedziale 1-20%, w 16 przypadkach (41%) - 21-40%, w 7 przypadkach (17,9%) - 41-60%, w 4 przypadkach (10,3%) 61-80% a w 2 (5,1%) przypadkach 81-99%. Dominującym zatem zakresem umorzenia w ostatnim kwartale był poziom 21-40%, w odróżnieniu do II kwartału w którym dominował poziom 41-60%.

Okres spłaty wierzytelności objętych układem w postępowaniach do których doszło do zatwierdzenia układu w 2020 r oraz I, II i III kw. 2021 roku.

Źródło: Analiza MGW CCG, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za III kwartał 2021 r.

Spośród 58 postępowań zatwierdzonych w III kwartale 2021 roku w 9 przypadkach (15,5%) okres spłaty zobowiązań wyniósł mniej niż rok, w 13 przypadkach (22,4%) był w przedziale pomiędzy 1-3 lata, w 12 przypadkach (20,7%) w przedziale 3-5 lat, w 11 przypadkach (19%) w przedziale 5-8 lat a w 13 przypadkach (22,4%) powyżej 8 lat. W II kwartale aż 56,4% postępowań zakończyło się porozumieniami zakładającymi spłatę w okresie dłuższym niż 5 lat. W III kwartale było to 41,4%.

Całościowe spojrzenie na tą statystykę wskazuje że dominującym okresem spłaty rat układowych jest okres pomiędzy 5 a 8 lat. Koresponduje to z poprzednią analizą w ramach której w większości zatwierdzonych układów zastosowano umorzenie

wierzytelności głównych. Sumując te dwa wskaźniki należy zauważyć, iż sytuacje finansowe podmiotów otwierających postępowania z reguły są na tyle złe, że niezbędnym jest nie tylko umorzenie istotnej części wierzytelności ale również ustalenie długiego okresu spłaty pozostałej części. Poziom zatem niewypłacalności restrukturyzowanych przedsiębiorstw jest na tyle głęboki, że ich wyjście z kryzysu wymaga długiego procesu naprawy, która i tak nie byłaby możliwa bez umorzenia części długów. Można również w oparciu o te wskazania wysnuć wniosek, że przyjęte metody restrukturyzacji (działania restrukturyzacyjne) są mało efektywne, ponieważ skutek ekonomiczny w postaci oddłużenia wymaga zastosowania zarówno umorzeń jak i długich okresów spłaty.

Dlaczego Instytucje Finansowe „nie lubią” postępowań restrukturyzacyjnych?

Autor: Mariusz Grajda

W większości postępowań restrukturyzacyjnych do grupy największych wierzycieli zaliczane są instytucje finansowe. Głównie jest to związane ze spłatą udzielanych kredytów bądź pożyczek, rzadziej zobowiązań z umów faktoringowych bądź leasingowych. Obecne przepisy prawa restrukturyzacyjnego powodują, że w większości przypadków wierzytelności te wchodzi do układu z mocy prawa, nawet jeśli są zabezpieczone na majątku dłużnika. Zgodnie bowiem z art. 151 ust. 2a PrRestr jeśli propozycje układowe złożone przez dłużnika przewidują pełne zaspokojenie wierzytelności w terminie przewidzianym w układzie bądź poziom zaspokojenia proponowany przez dłużnika będzie nie niższy od tego jakiego można spodziewać się w przypadku dochodzenia wierzytelności z zabezpieczenia, do objęcia wierzytelności układem nie jest wymagana zgoda wierzyciela. Dotychczasowe doświadczenia, wskazują że uzyskanie poparcia ze strony wierzycieli finansowych dla zgłaszanych propozycji układowych, wcale nie jest jednak takie proste. Mając na uwadze iż w wielu postępowaniach, wierzytelności te stanowią największą grupę zobowiązań i w zasadzie mają istotny udział w wyniku postępowania, zastanowić się należy jakie czynniki decydują o pozyskaniu poparcia instytucji finansowych dla ewentualnego układu.

Nie raz przychodziło mi rozmawiać z przedstawicielami banków, starając się dociec co najbardziej przeszkadza im w procesie restrukturyzacji. Mam też własne spostrzeżenia w tej sprawie wynikające z dużej ilości postępowań w których uczestniczę jak również doświadczeń wynikających z wielu lat przepracowanych po stronie finansujących. Z sumy tych obserwacji rysuje się typowy obraz postępowania restrukturyzacyjnego, który jeszcze bardziej przybrał niekorzystną perspektywę w wyniku wdrożenia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Statystyczny dłużnik zwleka z podejmowaniem skutecznych działań zmierzających do zawarcia jakiegoś porozumienia z wierzycielami finansowymi. Przeważnie unika kontaktu i stara się odwlec moment, w którym będzie zmuszony podjąć jakieś konkretne inicjatywy. Inna sprawa, że same instytucje finansowe często nie ułatwiają sprawy. Dostępnie obserwuje się (szczególnie jeśli wierzytelności posiadają dobre zabezpieczenia) niechęć banków czy firm pożyczkowych do rozterminowywania zobowiązań na okres możliwy dla dłużnika do spłaty. Przeważa chęć „szybkiego” wycofania zaangażowanych przez bank środków. Skąd jednak ma je dłużnik wziąć jeśli jego firma znajduje się w stanie niewypłacalności? Wracając jednak do dłużnika. W sytuacji, w której dłuższe zwlekanie nie jest już możliwe bo rośnie ryzyko egzekucji bądź jest już ona faktem, zaczyna się gwałtowne poszukiwanie ratunku. Dominującym w ostatnim czasie, było sięganie po tzw. uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Dopiero w wyniku obwieszczenia w Monitorze faktu otwarcia postępowania, wierzyciele, a w tym również instytucje finansowe dowiadywały się że dłużnik skorzystał z tego rozwiązania chcąc zabezpieczyć swoje ryzyko. W wielu prowadzonych sprawach, po otwarciu postępowania nic więcej z punktu widzenia wierzycieli się nie działo. Oczywiście pojawiała się informacja przekazywana przez nadzorcę, wskazująca na fakt otwarcia postępowania, jednakże rzadko wraz z nią przekazywane były propozycje układowe. Mijało kilka tygodni. Wierzyciele w końcu otrzymują propozycje układu wraz z kartami do głosowania. Pojawia się też powiadomienie do kiedy powinni przekazać wypełnione karty. I to w zasadzie już wszystko. Żadnych dodatkowych informacji, żadnego planu restrukturyzacyjnego, żadnych testów rentowności, żadnego oszacowania stopnia zaspokojenia w przypadku upadłości. Nic. Zamiast tego, wyłącznie oczekiwanie poparcia propozycji układowych, które zwyczajowo zawierają znaczące umorzenia bądź długiego okresy spłaty. Jak w takim wypadku podjąć decyzję? Na czym oprzeć analizę ryzyka

takiego rozwiązania? Do tego pojawia się presja czasu, ponieważ karty trzeba przekazać w krótkim terminie. Taki obraz postępowania restrukturyzacyjnego nie jest wcale przesadny. To rzeczywistość, która w zasadzie nie powinna się nazywać w ogóle restrukturyzacją. Śmiem twierdzić, że jest wręcz patologia postępowania, które jest odwróceniem słusznej idei restrukturyzacji, przeciwdziałającej ryzyku upadłości poprzez prowadzenie dialogu z wierzycielami. Nie jest żadną restrukturyzacją wyłączenie umorzenie jakiejś części długów i ich rozterminowanie. To nie naprawia firmy. To wyłącznie czasowo poprawia jej sytuację. Jednakże, nie pozwala na faktyczne zdiagnozowanie powodów które legły u podstawy kryzysu. To tylko likwidacja objawów a nie wyeliminowanie choroby. Bez skutecznego leczenia, wróci ona niechybnie i znów spowoduje kolejny kryzys. W takich sytuacjach nie można się dziwić, iż instytucje finansowe głosują przeciw, lub nie uczestniczą w głosowaniu, bo nie mają żadnych podstaw do podjęcia decyzji.

W sytuacjach tych duża rola leży po stronie Doradcy Restrukturyzacyjnego. To on, jako specjalista powinien uświadomić dłużnika, że rzeczywistą wartością jaka tkwi w postępowaniach restrukturyzacyjnych to możliwość zniwelowania słabych stron, które doprowadziły do niewypłacalności. Aby było to jednak możliwe, musi w pierwszej kolejności nastąpić diagnoza. Sytuację często porównuję z procesem medycznym. Doradca, występując w charakterze lekarza nie może skupiać się jedynie na leczeniu objawów. Musi, korzystając ze swojej wiedzy, działając wspólnie z dłużnikiem i często z wierzycielami pomóc znaleźć rzeczywistą przyczynę choroby. Jak każdy taki proces diagnozy, nie jest on oczywiście komfortowy dla dłużnika. Moje doświadczenie podpowiada mi bowiem że niejednokrotnie problemem, który spowodował kryzys bądź przyczynił się do jego rozwoju jest właśnie sam dłużnik. Błędy w zarządzaniu, brak wystarczającej wiedzy menadżerskiej bądź finansowej, często powodują że pojawiające się zewnętrzne przyczyny osłabienia nie są w porę zwalczane. Brak przeciwdziałania skutkuje rozwojem niekorzystnych zjawisk. Pojawia się dodatkowa presja. Pogarsza się perspektywa do obiektywnej oceny. Oczywiście nie w każdym przypadku przyczyna niewypłacalności leży wewnątrz organizacji. Czasami są to okoliczności zewnętrzne na które dłużnik nie miał wpływu. Takim przykładem może oczywiście być pandemia ale również zmiany trendów na rynku, zmieniające się otoczenie firm konkurencyjnych, zmiany w sposobie zachowania konsumentów, kryzysy finansowe – to wszystko czynniki mogące mieć wpływ na pogorszenie kondycji. Rolą jednak menadżera jest umiejętnie im zapobieganie bądź przeciwdziałanie skutkom. Sięgnięcie po możliwość restrukturyzacji we właściwym momencie, porozumienie się z wierzycielami, pewna transparentność dialogu prowadzonego z nimi – to czynniki wspomagające proces naprawy.

Praktyka niektórych postępowań, jaką przychodzi mi obserwować daleko jednak odbiega od oczekiwanego modelu. Części doradców odpowiada rola przewodnika, mentora, specjalisty, który ma za zadanie tak pokierować działaniami dłużnika aby zdecydował się na trud ustalenia obiektywnych przyczyn problemów, a w następstwie opracował skuteczny plan wyjścia z nich poprzez rzeczywistą zmianę. W zamian za to pojawiają się slogany wskazujące na możliwość „oddłużenia firmy”, „umorzenia długów” bądź jeszcze inne magiczne zaklęcia, które mają zachęcić przedsiębiorców do skorzystania z usług tych podmiotów. Jakie są motywy takiego działania? Czy rolę odgrywają jedynie przesłanki finansowe czy też niechęć do podejmowania trudu przekonania dłużnika do większego zaangażowania w rzeczywisty proces naprawy firmy? Jak bowiem w logiczny sposób wyjaśnić przypadki, w których stosunkowo małe kancelarie otwierają miesięcznie po kilkadziesiąt postępowań UPR. Jak w dwu czy trzyosobowym zespole można właściwie wypełnić tą misję przy tak dużej ilości bieżących projektów?

To oczywiście nie jest jedyny obraz postępowań restrukturyzacyjnych. Oprócz tego możemy obserwować szereg projektów, prowadzonych wręcz modelowo. Zaangażowani, kompetentni doradcy. Pozytywnie nastawieni do konieczności zmian i transparentni dłużnicy. Wymagający, ale współpracujący wierzyciele, w tym Instytucje finansowe. Skutecznie zawierane

układy. To również rzeczywistość polskiego rynku restrukturyzacyjnego. Problem jednak w tym, że postępowania takie są spotykane znacznie rzadziej. Efektem tego jest częściowo negatywne nastawienie instytucji finansowych, które dowiadując się o otwarciu postępowania, mają obawy czy przebiegać ono będzie zgodnie z oczekiwanym, pozytywnym modelem, czy też tym złym, nie dającym szans na uzdrowienie.

Warto w tej sytuacji zadać sobie nieco trudu i zastanowić się, jakie działania należało by podejmować aby przekonać finansujących do przychylniejszego spojrzenia na prowadzoną restrukturyzację. Spostrzeżenia te zebrałem w punktach, które są ułożone chronologicznie. Mają one charakter przewodnika, adresowanego głównie do dłużników:

1. Nie zwlekaj z poinformowaniem wierzycieli finansowych o pojawiających się problemach – Instytucje finansowe zaufały Twojemu przedsiębiorstwu udzielając mu finansowania. Zaufanie w tym układzie to kluczowa sprawa. Bez zaufania nie powiedzie się żaden proces naprawczy. Kłopoty to nie jest tylko Twój problem. To nic co negatywnie musi świadczyć o Twoich kompetencjach. To tylko efekt pewnych zdarzeń, na które miałeś mniejszy lub większy wpływ, a czasami nie mogłeś nic zrobić aby im zaradzić. Okaż zatem zaufanie podmiotom, które Cię sfinansowały i podziel się swoim problemem. Postaraj się komunikować jasno na czym on polega i z czego wynika. Poproś o czas na opracowanie skutecznego planu naprawy. Zakomunikuj, że musisz zastanowić się nad możliwymi działaniami i nie możesz wykluczyć, że niezbędnym będzie otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego. Nie jest jednak ono skierowane przeciwko wierzycielom. Zabezpieczenie ryzyka przedsiębiorstwa leży w interesie wszystkich stron.
2. Opracuj plan restrukturyzacyjny (może być wstępny) w którym wyjaśnisz, jak chcesz naprawić swoje przedsiębiorstwo. Postaraj się być precyzyjny. Nie tylko wymień działania, jakie chcesz przeprowadzić ale również ile będą one trwały, jaki będzie ich koszt i jaki powinny przynieść efekt. Plan omów z głównymi wierzycielami finansowymi.
3. Jeśli sytuacja tego wymaga, otwórz postępowanie restrukturyzacyjne informując o tym fakcie wierzycieli. Postaraj się im wyjaśnić dlaczego było to konieczne. Najlepiej było by abyś informację tą przekazał zanim zostanie otwarte postępowanie.
4. Stwórz ostateczny, końcowy plan restrukturyzacyjny, który zawierał będzie nie tylko dokładnie opisane rzeczywiste przyczyny kryzysu, planowane działania restrukturyzacyjne, koszty ich wdrożenia, harmonogram realizacji ale również prognozę (w szczególności przepływów finansowych), która wskaże jakie nadwyżki finansowe mogą być generowane przez Twoją firmę w trakcie i w wyniku wdrożenia planu. To będzie podstawa do szukania konsensusu z wierzycielami. Spotkaj się z kluczowymi wierzycielami, zademonstruj plan, odpowiedz na pytania, a w razie konieczności skoryguj go.
5. Jeśli niezbędnym jest uzyskanie od wierzycieli zgody na jakieś umorzenie części wierzytelności, przeprowadź oszacowanie stopnia ich zaspokojenia. Uwzględnij w nim rzeczywistą wartość swojego majątku, poziom zadłużenia oraz koszty, jakie trzeba było by ponieść w przypadku upadłości lub zaspokojenia w drodze egzekucji. Porównaj wynik z poziomem zaspokojenia wierzycieli w toku postępowania restrukturyzacyjnego. Uwzględnij dane z prognozy przepływów. To będzie kluczowy materiał do przekonania wierzycieli, że umorzenie leży również w ich interesie. Zadbaj o transparentność i obiektywizm tego oszacowania.
6. Sporządź propozycje układowe, uwzględniające przeprowadzone oszacowanie poziomu zaspokojenia, jak również możliwe dodatnie przepływy wynikające z prognozy opartej o opracowany plan restrukturyzacyjny. Szukaj rozwiązań mogących w jak najpełniejszym stopniu zaspokoić wierzycieli. Jeśli nie jest to możliwe poprzez ich pełną spłatę, zapro-

ponuj inne rozwiązania (np. częściowa konwersja na udziały bądź układ dochodowy).

7. Rozmawiaj z Wierzycielami!!! Spotykaj się i omawiaj każdy etap postępowania. Słuchaj ich uwag. Przekazuj opracowywane dokumenty w takim czasie, aby wierzyciele mieli czas zapoznać się z materiałem i go przeanalizować.

Opisany powyżej schemat jest podstawą do zawarcia udanego układu. Nie tylko dzięki temu możliwe będzie jego przyjęcie ale co ważniejsze przedsiębiorstwo dłużnika będzie miało szansę na prawdziwe uzdrowienie, w ramach którego układ ma szansę zostać wykonany. Jego przeprowadzenie wymaga jednak pełnego zaangażowania po stronie dłużnika jak również wsparcia się wiedzą i doświadczeniem fachowych doradców, którzy nie tylko posiadają wiedzę prawniczą umożliwiającą płynne przechodzenie przez procedurę restrukturyzacyjną, ale również wiedzę ekonomiczną, zarządczą a często psychologiczną, dzięki czemu mogą skuteczniej pokierować działaniami dłużnika i przyczynić się wydatnie do udanej restrukturyzacji. Podstawową jednak zasadą jest współdziałanie w procesie restrukturyzacji z wierzycielami. Działanie w opozycji do nich nie przyniesie oczekiwanego skutku i będzie budowało negatywną statystykę skuteczności postępowań restrukturyzacyjnych.

O nas

MGW Corporate Consulting Group Sp. z o.o. jest spółką doradczą, tworzoną przez specjalistów z różnych dziedzin finansów, prawa i konsultingu. Restrukturyzacja przedsiębiorstw jest jednym z kluczowych obszarów jej działania. Celem spółki jest pomoc każdemu przedsiębiorcy zagrożonemu lub borykającemu się z problemami finansowymi w swojej firmie.

Spółka odpowiada za proces planowania i wdrożenia odpowiednich procedur restrukturyzacyjnych. Do ich zadań należy min. opracowanie niezbędnych dokumenty, przygotowanie wniosku o otwarcie postępowania i opracowanie programu restrukturyzacyjnego oraz pełną pomoc przy jego wdrożeniu. Cały proces stale jest monitorowany i realizowany przez Interim Managerów - dużą grupę wysoce wykwalifikowanych doradców dobranych do każdego projektu zgodnie z ich umiejętnościami i doświadczeniem branżowym.

Postępowania restrukturyzacyjne prowadzone są przez spółkę córkę (MGW Doradca

Restrukturyzacyjny), w której ulokowani są licencjonowani doradcy restrukturyzacyjni oraz prawnicy o specjalności w zakresie prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego.

Oprócz pomocy przy restrukturyzacji, MGW CCG wspiera firmy w budowaniu długofalowych, efektywnych i bezpiecznych relacji z bankami, firmami leasingowymi, faktoringowymi bądź innymi podmiotami świadczącymi usługi finansowe. W swoim zespole posiada również dział odpowiedzialny za business consulting (wyceny przedsiębiorstw, projekty M&A, przekształcenia spółek, prognozowanie finansowe, biznes plany).

Dysponując szerokim zespołem analityków, ściśle monitorujemy poszczególne rynki, w tym śledzimy na bieżąco statystyki rynku restrukturyzacyjnego. Spółka opracowuje raporty obejmujące wybrane zagadnienia, obejmujące oprócz rynku restrukturyzacyjnego, rynek leasingu oraz rynek komunikacji miejskiej.

Mariusz Grajda

Partner Zarządzający
Członek Zarządu MGW CCG

Tomasz Ryżyński

Prezes Zarządu
MGW Doradca Restrukturyzacyjny

Przy sporządzaniu niniejszego raportu pod uwagę brana była data otwarcia postępowania, a nie data ukazania się obwieszczenia. Do statystyk związanych z otwarciem postępowania pominięte zostały postępowania o zatwierdzeniu układu, z uwagi na brak obwieszczeń w tym zakresie. W kontekście liczby umorzonych postępowań pominięte zostały uproszczone postępowania o zatwierdzenie układu wprowadzone „tarczą 4.0” z uwagi na brak obwieszczeń o umorzeniu.

MGW Corporate Consulting Group Sp. z o.o.
ul. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa
Tel: +48 22 292 81 11
e-mail: biuro@mgwccg.pl
www.mgwccg.pl